

Bergans Adventures Post

Saksbehandlar, innvalstelefon

Øistein Aasland, 5557 2322

Løyve til organisert tur - Bergan Adventures sin vintertur gjennom Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde og Hardangervidda nasjonalpark

Statsforvaltaren i Vestland gir Bergan Adventures as tillatelse til å arrangere en organisert tur langs traseen Finse - Krækkja - Stigstuv - Sandhaug - Litlos - Hellevassbu - Vesle Nup - Haukeliseter i perioden 1. til 9. april 2023. Antall personer er 16. Turen går gjennom Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde og Hardangervidda nasjonalpark, og tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 4.2.1 (Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde) og § 4.5.1 d) (Hardangervidda nasjonalpark). Tillatelsen gjelder den delen av trasen som ligger i Vestland fylke. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark må fatte vedtak for den delen av turen som går i Vestfold og Telemark fylke.

Det er satt vilkår til denne tillatelsen.

Vi viser til søknad fra Bergan Adventures as ved Bjørn Sekkesæter, sendt 8. februar 2023. Vi viser og til e-post fra Statsforvaltaren til Bergan Adventures, sendt den 7. februar 2023.

Bakgrunn for saken

Bergan Adventures søker om å få tillatelse til å gjennomføre en vintertur over Hardangervidda påsken 2023 i perioden 1. - 9. april. De skriver i søknaden at; «Som en følge av deres e-post har vi kansellert to av de tre oppsatte turene over Hardangervidda, den som var satt opp i midten av april og den som var satt opp i overgangen april/mai.»

Turen skal ha maksimalt 12 deltakere, 2 guider og 2 praktikanter fra Høyskolen i Volda, totalt 16 personer. De skal bruke ski, dra pulk og ligge i telt undervegs. Traseen de planlegger å gå er fra Finse - Krækkja - Stigstuv - Sandhaug - Litlos - Hellevassbu - Vesle Nup - Haukeliseter. Turen går gjennom Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde og Hardangervidda nasjonalpark gjennom kommunene Ulvik, Eidfjord og Ullensvang i Vestland fylke.

Søknaden er behandlet i samråd med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Dette vedtaket gjelder den delen av turen/arrangementene som går i Vestland sin del av verneområdene. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark fatter vedtak for den delen av arrangementet som går i Vestfold og Telemark sin del av nasjonalparken.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren i Vestland er forvaltningsmyndighet for Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde og Hardangervidda nasjonalpark. Vi forvalter verneområdene etter egne forskrifter med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 10. april 1981. *«Formålet med Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde er å verne eit særmerkt og vakkert naturlandskap med mange kulturminne i tilknytning til Hardangervidda nasjonalpark.»*

Forskrift om vern av Hardangervidda nasjonalpark ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 10. april 1981. *«Føremålet med Hardangervidda nasjonalpark er å verne ein del av eit særleg verdfullt høgfjellsområde på ein slik måte at landskapet med planter, dyreliv, natur- og kulturminne og kulturmiljøet elles vert bevart, samstundes som området skal kunne nyttast for landbruk, naturvenleg friluftsliv og naturoppleving, jakt og fiske og undervisning og forskning.»*

I henhold til verneforskriftene for Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde § 4.2.1 og Hardangervidda nasjonalpark § 4.5.1 d), er det nedfelt at forvaltningsmyndigheten kan stille krav om tillatelse ved organisert ferdsel som kan skade verneverdiene, jf. forvaltningsplanen. Dette betyr ikke at dere har krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi tillatelse i dette tilfellet.

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Høring

Søknaden ble sendt på høring til Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet, Tilsynsutvalet i Vestland, Tilsynsutvalet i Vestfold og Telemark og Viken tilsynsutvalg 17. februar 2023.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

«Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg i forhold til villreinens interesser. Etter § 21 i Hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Regjeringen har vedtatt at det skal utarbeides en egen stortingsmelding for villrein, for å ivareta villreinens interesser på en bedre måte enn det vi har klart til i dag.»

Det er svært positivt at Bergans Adventures har avlyst planlagte turer som kunne være i konflikt med villreinen. Den omsøkte turen fra Finse til Haukelisetter i påska 2023 vil sannsynligvis innebære lite forstyrrelser på villreinen dersom den følger stikka løyper mellom turisthytter. Kontakt med SNO eller andre med oversikt på villreinens bevegelser vil kunne korrigere ruteopplegg underveis hvis behov.»

Tilsynsutvalet i Vestland – for Hardangervidda nasjonalpark

«Alle dei omsøkte skiturane er lagt i same tidsrom (palmehelga - påsken), og etter dei kvista løypene mellom turisthyttene. Sidan det ikkje er gjort begrensingar for ferdsel til fots i denne perioden / løypene meiner Tilsynsutvalet i Vestland (TUV) at det er greitt at turane vert gjennomført som omsøkt.

..... TUV meiner det er tilrådeleg at desse turane kan verta gjennomførte, forutsett at dei tek kontakt med SNO, og forsikrar seg om at det ikkje er dyr i området.

Det må setjast krav om at ein held seg til stikkaløypene, og set eventuelt leir nær desse? Det må visast omsyn til eventuell villrein i området, og den skal heller ikkje oppsøkjast.»

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger.

I forvaltningsplanen for Hardangervidda nasjonalpark med landskapsvernområde går det fram at forvaltningsmyndigheten kan stille krav om tillatelse for organisert ferdsel som kan være til skade eller ulempe for verneinteressene i nasjonalparken og landskapsvernområdet. Turene vil gå gjennom brukszone 8 (Skaupsjøen-Halnefjorden), 6 (Sentralvidda nord og aust), 5 (Sørvest Vidda) og 4 (Veigdalen – Kinso) i forvaltningsplanen. For alle disse sonene er det presisert at alle tiltak og aktiviteter må ta hensyn til villreinen, og det blir for alle sonene nevnt at; *«Det bør ikkje gjevast løyve til organisert ferdsle på vinterføre av omsyn til villreinen.»*

I Naturbase er det registrert leveområde for villrein og Hardangervidda villreinområde er et nasjonalt villreinområde. I Artskart fra Artsdatabanken er det ikke registrert øvrige arter som vil komme i konflikt med omsøkt tiltak. De viktigste verneverdiene er Europas største villreinstamme, et storslått og variert viddelandskap, et stort antall kulturminner fra alle perioder og en variert høyfjellsfauna med sårbare høyfjellsarter, store myr- og våtmarksområder med rikt fugleliv og sjeldne/true arter, samt store og fiskerike vassdrag.

Fordi vinteren er en flaskehals og villreinen vinterstid er tilpasset et lavt aktivitetsnivå med tæring på oppsparte fettreserver, bør det være et mål å redusere menneskelig aktivitet i viktige vinterbeiter til et minimum. NINA rapport 1903, Villrein-ferdselsanalyser på Hardangervidda viser at menneskelig aktivitet samlet sett gir det største bidraget til å forklare villreinens bruk av Hardangervidda, og denne effekten er sterkere om sommeren enn om vinteren. Det innebærer ikke at ferdselen vinterstid ikke har betydning for villrein (sårbar tid da dyra går på sparebluss), men i mindre grad på dyras arealbruk vidda sett under ett. Rapporten konkluderer med at hvis målet om en bærekraftig forvaltning av villrein skal kunne nås, må forvaltningen rettes inn mot å endre ferdselsmønsteret på Hardangervidda.

Kvalitetsnormen for villrein ble vedtatt av regjeringen sommeren 2020. Kvalitetsnormen for villrein er et kunnskapssystem som klassifiserer villreinområdene i god, middels eller dårlig kvalitet. Vurderingene tar utgangspunkt i tre delnormer; 1) bestandsforhold, 2) lavbeite og 3) leveområder og menneskelig påvirkning. Målet er at minimum middels kvalitet for det enkelte villreinområde opprettholdes eller nås snarest mulig. I kvalifiseringen som ble lagt fram den 25. april i fjor, kom det fram at Hardangervidda villreinområde har dårlig kvalitet. I kvalifiseringen pekes det på flere årsaker til den dårlige kvaliteten; dårlig arealutnyttelse, høy sykdomsbelastning og lave slaktevekter på kalv. I grove trekk er fragmentering av leveområdene, infrastruktur og menneskelig ferdsel viktige årsaker til dårlige vilkår for villrein. Det er igangsatt en dugnad der mange aktører er involvert for å se på sin aktivitet på Hardangervidda og hvordan den kan begrenses/endes for å minske forstyrrelsesgraden på villrein.

Den samlede belastningen i verneområdet er stor og omsøkte turer kan øke den samlede belastningen, da spesielt på villrein, jf. § 10 i nml. Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken, jf. § 9 i nml. Dersom situasjonen for villrein skal kunne bedre seg er det behov for økt innsats og strengere regulering av ferdsel over lengre tid. Vi legger vekt på Villreinnemndas uttalelse og vi mener at turen kan gjennomføres, under gitte vilkår, uten at den samlede belastningen øker vesentlig.

På denne bakgrunn vurderer vi at det kan gis tillatelse til omsøkt tur med hjemmel i verneforskriften § 4.2.1. (landskapsvernområdet) og § 4.5.1 d) (nasjonalparken).

Vedtak

Statsforvalteren i Vestland gir Bergan Adventures as tillatelse til å arrangere en organisert vintertur fra Finse til Haukeliseter. Turen går gjennom Skaupsjøen/Hardangerjøkulen landskapsvernområde og Hardangervidda nasjonalpark, og tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 4.2.1 (landskapsvernområdet) og § 4.5.1 d) (nasjonalparken). Tillatelsen gjelder den delen av trasen som ligger i Vestland fylke. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark må fatte vedtak for den delen av turen som går i Vestfold og Telemark fylke.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig, og ta hensyn til naturverdiene.
- Tillatelsen gjelder for en organisert tur i perioden 1. til 9. april 2023.
- Antall deltakere på turen er maks 16.
- Turen skal følge DNT sine kvistaløyper og traseen skal gå fra Finse - Krækkja - Stigstuv - Sandhaug - Litlos - Hellevassbu - Vesle Nup - Haukeliseter. Teltleirene skal legges i umiddelbar nærhet til løypa.
- Minimum én uke før løpet skal arrangøren kontakte Statens Naturoppsyn v/ Sveinung Hylland Olsnes (sveinung.olsnes@miljodir.no / 908 53 840) og det skal holdes kontakt så nært opp mot arrangementet som mulig. Dette for å avklare status for villreinen i området og hva slags hensyn som må tas.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med helsing

Stein Byrkjeland
fagdirektør

Øistein Aasland
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Villreinemnda for Hardangerviddaområdet
Tilsynsutvalet i Vestland - for Hardangervidda nasjonalpark
Viken tilsynsutval
Tilsynsutvalet i Vestfold og Telemark
SNO Skinnarbu
SNO Hardangervidda
Ulvik herad
Eidfjord kommune
Ullensvang kommune
Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Oslo og Viken